

‘Alles zelf doen is optellen, samenwerken is vermenigvuldigen’

Tekst: Dorethé Wassink en Lucelle van de Ven-Stevens

In dit artikel gaan we in op het organiseren van regionale samenwerking. Zo startte het Paramedisch Platform Nederland (PPN), waar Ergotherapie Nederland onderdeel van uitmaakt, in juni 2017 het project PPN Regionaal. We spreken onder andere twee enthousiaste pioniers binnen PPN regionaal: Ellen van der Ros en Anne van Dam, beide ergotherapeut en praktijkhouder.

Het doel van PPN Regionaal is om de regionale samenwerking tussen de verschillende paramedische beroepsverleners zo te organiseren dat paramedici een sterke gesprekspartner zijn voor onder andere huisartsen, ziekenhuizen, instellingen en gemeenten. De Commissie PPN Regionaal wordt gevormd door de medewerkers van de beroepsverenigingen. Hiermee zijn de diëtetiek, ergotherapie, huidtherapie, logopedie en oefentherapie vertegenwoordigd.

Taakgroep Organisatiegraad

Regionale samenwerking is een belangrijk thema binnen het programma de ‘Juiste Zorg Op de Juiste Plek’ (JZOJP).

De ervaringen die zijn opgedaan met PPN Regionaal bleken een goede voorbereiding voor de start van de Taakgroep Organisatiegraad, onderdeel van de Bestuurlijke Afspraken Paramedische Zorg (BAPZ) (figuur 1). Het doel is om de organisatiegraad van de paramedici in Nederland te verhogen (figuur 2). De belangrijkste opdrachten zijn het in beeld brengen van de huidige paramedische samenwerkingsverbanden en netwerken in Nederland, het inventariseren van behoeften per regio, het bieden van praktische ondersteuning en training van leden in nieuw te vormen en bestaande netwerken en het onderzoeken van (financiële) randvoorwaarden.

Uitvoeren Bestuurlijke Afspraken 2019 - 2023 Juiste Zorg Op de Juiste Plek

“De paramedische zorgsector speelt een belangrijke rol bij het voorkomen van ziekte en, als je klachten hebt, bij de behandeling daarvan. Uitgangspunt is: zorgen dat mensen kunnen functioneren in het dagelijks leven. Door gevolgen van ziekte te beperken en als het kan te verbeteren. Vaak zit er wel een diëtist, ergotherapeut, fysiotherapeut of logopedist in de buurt, dicht bij huis en laagdrempelig, die hier een bijdrage aan kan leveren”. (minister van VWS bij ondertekening van het akkoord in 2019).

Betrokken partijen:

Ministerie van VWS, de Patiëntenfederatie Nederland, Koninklijk Genootschap voor Fysiotherapie (KNGF), Stichting Keurmerk Fysiotherapie, Ergotherapie Nederland (EN), Nederlandse Vereniging van Diëtisten (NVD), Nederlandse Vereniging van Huidtherapeuten (NVH), Nederlandse Vereniging voor Logopedie en Foniatrie (NVLF), Vereniging van Oefentherapeuten Cesar En Mensendieck (VvOCM) en Zorgverzekeraars Nederland (ZN).

Figuur 1. Schematische weergave van BAPZ en Taakgroepen

Door de taakgroep wordt de expertise van de vijftien Regionale Ondersteuningsstructuren (ROS-sen), het Koninklijk Nederlands Genootschap Fysiotherapie (KNGF), Stichting Keurmerk Fysiotherapie (SKF) en PPN Regionaal gebundeld.

Regionale samenwerking (uit BAPZ 2019-2022)

Regionaal samenwerken, of het verhogen van de organisatiegraad, dient meerdere doelen:

- 1) professionals uit het medische en het sociale domein kennen elkaar en weten wat de ander doet, zodat zij goed kunnen samenwerken en tijdig en gericht naar elkaar kunnen verwijzen;**
- 2) het komen tot een gemandateerde afvaardiging van de diverse paramedische beroepsgroepen in de regio, het aanspreekpunt en gesprekspartner in de regio te worden en zichtbaar te zijn in de regio;**
- 3) het maken van afspraken over de implementatie van de Juiste Zorg op de Juiste Plek op regionaal niveau, met zorgverzekeraars, patiëntvertegenwoordigers en andere aanbieders;**
- 4) door regionale samenwerking kunnen paramedische zorgverleners bepaalde zaken efficiënter organiseren. Denk hierbij aan nascholing, inkoop, zorgtrajecten, ICT, etc.;**
- 5) Binnen een regionale samenwerking kunnen paramedische zorgverleners van elkaar leren;**
- 6) Samenwerking geeft (meer) ruimte voor innovatie en het uitrollen van nieuwe of bestaande initiatieven.**

Figuur 2. Doelen regionale samenwerking

Pionieren

Regionale samenwerking ontstaat vaak betrekkelijk eenvoudig vanuit inhoudelijke thema's. Denk bijvoorbeeld aan dementie- of oncologienetwerken. In dergelijke samenwerkingen is kennis delen en kwaliteitsbevordering het belangrijkste doel. Het gaat in het kader van regionaal samenwerken echter om het organiseren zelf, het verhogen van de organisatiegraad van paramedici en je als entiteit binnen een bepaalde regio positioneren. Dat is een nieuw proces, dat bovendien meer tijd kost. PPN Regionaal heeft destijds de samenwerking gezocht met ROS Robuust, die de eerste lijn in Brabant, Limburg en Zeeland ondersteunt. Uit die samenwerking zijn pilots gestart waaruit PPN Breda en PPN Meierijstad zijn voortgekomen.

Kartrekkers

PPN Breda en PPN Meierijstad kennen enthousiaste zorgverleners die tijd wilden investeren in het opzetten van een

regionaal paramedisch platform. Praktijkhouders en ergotherapeuten Ellen van der Ros (PPN Breda) en Anne van Dam (PPN Meierijstad) waren vanaf het begin betrokken. Zowel Ellen als Anne zijn inmiddels de voorzitters van deze regionale groepen.

Ellen geeft aan dat de opstartfase lang duurde. "Men kwam met de 'opdracht' om regionaal multidisciplinair te gaan samenwerken, daar waar de paramedici daar zelf nog niet helemaal klaar voor waren. Wil je een goede start maken dan is een bottom-up benadering beter – een (hulp)vraag vanuit de eerstelijnspraktijken waarmee vanaf de start al meer daagvlak en onderling vertrouwen kan zijn."

In Meierijstad, waar men wat later van start ging, kwam die (hulp)vraag inderdaad vanuit de praktijk, vertelt Anne. "De samenwerking in het gezondheidscentrum waar ik met verschillende disciplines samenwerkte liet te wensen over. Ik wilde dit graag veranderen". Zij schakelde ROS Robuust in, die inmiddels ervaring had opgebouwd in Breda.

Mono- en multidisciplinair samenwerken

Er zijn vier belangrijke voorwaarden voor succesvolle samenwerking in de regio:

(1) Elkaar leren kennen, (2) elkaar kunnen vertrouwen, (3) urgentie voelen én, niet onbelangrijk, (4) willen investeren, dus inspanning en tijd willen investeren om de samenwerking te laten slagen. Ondersteuning bij zo'n proces, bijvoorbeeld door een ROS, kan zeker voordelen hebben.

Aanpak

Er bestaat geen standaard route om te komen tot goed georganiseerde regionale samenwerking. Wel blijkt uit de pilot dat het belangrijk is dat alle partijen elkaar ook monodisciplinair leren kennen en vertrouwen. Daarmee wordt het mogelijk om uit die groep een gemandateerde af te vaardigen naar een multidisciplinaire groep. Vaak blijkt een dergelijke kennismaking een eyeopener te zijn voor de betrokkenen en wordt dan pas duidelijk wat elke zorgprofessional te bieden heeft.

Inmiddels zijn in Breda de meeste groepen monodisciplinair goed georganiseerd, met elk een afgevaardigde naar de multidisciplinaire PPN Breda. Een vervolgstap in Breda is om de samenwerking te formaliseren. In Meierijstad zijn de monodisciplinaire groepen zich op dit moment aan het organiseren.

Samenwerken met de stakeholders

Voor de paramedici in de eerste lijn zijn er een aantal belangrijke stakeholders. Denk aan de huisartsen, de ziekenhuizen, de zorgverzekeraar en het sociaal domein (gemeente, wijkteams).

Voor PPN Breda leverde het contact met de verschillende stakeholders meteen concrete voordelen op. Voor het ziekenhuis kon bijvoorbeeld de vraag naar een gespecialiseerd diëtist in de eerste lijn via het platform worden opgepakt. Daardoor hoeft het ziekenhuis niet twintig verschillende diëtisten in de eerste lijn te bellen. Na de kennismaking met een wethouder kwam de oproep aan fysiotherapeuten en ergotherapeuten van het netwerk om mee te werken aan een reablement-project (om de zelfstandigheid van burgers te vergroten en minder aanspraak maken op huishoudelijke hulp). “Je kunt als partij in contact met je belangrijkste stakeholders zo een krachtiger stem laten horen, het voorkomt bovendien dat een individuele praktijk eigen invulling geeft aan de samenwerking of dat je als praktijken onderling wordt uitgespeeld”, aldus Ellen.

“Meierijstad, sinds 2017 een samenvoeging van de gemeenten Schijndel, Sint-Oedenrode en Veghel, is in vergelijking met een stad als Breda een wat ingewikkelder regio”, aldus Anne. “Op papier is het wel één gemeente maar er zijn meerdere ziekenhuizen in drie steden, twee huisartsgroepen en drie Wmo-afdelingen die nog niet dezelfde werkwijze hanteren. We zijn gestart met de vraag wie onze belangrijkste stakeholders zijn en hoe we de contacten gaan leggen.” Toch ging er al een mooie multidisciplinaire samenwerking van start rond de zorg voor kwetsbare ouderen. Eén van de huisartsgroepen wilde daar mee aan de slag en benaderde daarvoor ROS Robuust en PPN Meierijstad.

Rijdende trein

De voorbeelden uit Breda en Meierijstad zijn succesvol. De kracht zit in het enthousiasme van de deelnemers en de bereidheid om te willen investeren. Bij zowel Ellen als Anne is het uitgangspunt dat samenwerken leuk en belangrijk is en dat de inspanningen zichzelf terugverdienen. Het zichtbaar zijn en versterken van je plek in de regio kan ten slotte leiden tot meer opdrachten voor alle paramedische praktijken.

Uitdagingen zijn er zeker. Veel zorgverleners vinden een regionaal netwerk interessant en nuttig, maar hebben moeite met de tijdsinvestering die het opzetten en onderhouden van zo'n netwerk vereist. Het kan soms nodig zijn de ambities bij te stellen. Realiseer je echter wel dat het programma de Juiste Zorg Op de Juiste Plek een rijdende trein is. Huisartsen, ziekenhuizen en gemeenten zijn al volop met samenwerkingsprojecten bezig.

Rol van PPN Regionaal

Ondersteuning door PPN Regionaal bestaat uit het delen van kennis en informatie over voorbeelden elders in het land. Ook worden via de website tools beschikbaar gesteld, zoals

een huishoudelijk reglement voor het oprichten van een samenwerkingsverband. PPN Regionaal onderhoudt contacten met de verschillende ROS-sen die nu ook vaker initiatieven starten voor paramedische samenwerking in hun verzorgingsgebied.

Toekomstbeeld

Ten slotte stelden we aan Ellen en Anne de vraag regionale samenwerking er wat hun betreft in de toekomst uitziet. Ellen hoopt dat de paramedici in Breda zich formeler gaan organiseren. Daarmee ben je een serieus te nemen, professionele partij voor alle stakeholders en het maakt de rol van PPN Breda duidelijker naar de eigen achterban. Op wijkniveau kan meer variatie mogelijk zijn. Daar moeten de paramedici vooral zelf aan de slag kunnen met de stakeholders in hun wijk, met de actuele thema's die daar spelen.

Anne houdt de ambities nog wat kleiner, gezien de uitdagingen die er in haar regio zijn. Zij hoopt vooral dat er een goede sociale kaart komt in Meierijstad en dat de cliënt weet waar hij terecht kan met zijn vraag. Daarom moet je elkaar als paramedici eerst goed kennen en daar is een mooie start mee gemaakt. De eerstvolgende stap die Anne gaat zetten is kennismaken met de wethouder die zorg en welzijn in zijn portefeuille heeft.

Vermenigvuldigen

De succesfactoren en geleerde lessen vanuit PPN Breda, PPN Meierijstad en andere regionale samenwerkingsverbanden worden gebruikt in het programma van de Taakgroep Organisatiegraad. Die praktijkervaringen zijn een stimulans voor regionale organisatie van paramedici zodat deze zich kan 'vermenigvuldigen'.

Met dank aan Ellen van der Ros van PPN Breda en Anne van Dam van PPN Meierijstad voor hun inspirerende verhaal en het delen van hun ervaringen.

Meer weten?

Mocht je (ook) enthousiast geworden zijn om regionaal te gaan samenwerken of vragen hebben naar aanleiding van dit artikel, neem dan contact op met de commissie PPN Regionaal via info@paramedischplatform.nl. Op de website www.paramedischplatform.nl/ppn-regionaal vind je meer informatie.

